

Dyscalculiebeleid Oosterlicht College

**B. Geerts, L. Groot, M. Lindenburg, H. Westerveld
A. Maes, C. Minks, L. Scheffers
Nieuwegein, Vianen, juni 2017**

Dyscalculie

Dyscalculie betekent letterlijk 'niet kunnen berekenen'. Het is net als bij dyslexie in feite een term voor ernstige en hardnekkige problemen bij het aanleren van bepaalde schoolse vaardigheden, die niet worden veroorzaakt door een gebrek aan intelligentie of te weinig onderwijs. Bij dyscalculie gaat het om ernstige en hardnekkige problemen met het leren en vlot/accuraat oproepen/toepassen van reken-wiskundekennis (feiten/afspraken).

Deze omschrijving van dyscalculie is terug te vinden op de site van Balans, geeft een beschrijving van de problemen en noemt geen oorzaken of verklaringen. Dyscalculie wordt sinds 2009 erkend als leerstoornis en met ingang van dat jaar mag er tijdens de eindexamens extra tijd gegeven worden aan leerlingen bij wie dyscalculie is vastgesteld door een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog. Hierbij kan een beroep worden gedaan op artikel 55 van het eindexamenbesluit.

Het Oosterlicht College streeft ernaar in te spelen op ontwikkelingen in het onderwijs. Langzaam maar zeker krijgen wij meer leerlingen met een dyscalculieverklaring. Door de erkenning van dyscalculie als rekenstoornis wordt het voor het Oosterlicht College mogelijk deze leerlingen tegemoet te komen.

Het erkennen van de dyscalculieverklaring

Wanneer een leerling op het Oosterlicht College een kopie van de dyscalculieverklaring en het onderzoeksverslag op school ingeleverd heeft, zal een dyscalculiekaart voor hem/haar gemaakt worden. De vakdocenten worden hiervan op de hoogte gebracht en de leerling wordt als leerling met dyscalculie geregistreerd.

De dyscalculiekaart

Een dyscalculiekaart geeft recht op een aantal faciliteiten. Naar aanleiding van het onderzoeksverslag en in samenspraak met de leerling, worden de faciliteiten waarop de leerling een beroep kan doen, vastgelegd. De volgende faciliteiten kunnen worden geboden:

- extra tijd bij toetsen waarbij gerekend wordt (10 min. bij toets van 50 min./ 30 min. bij CSE), niet bij PTA toetsen,
- kladpapier bij elke toets waarbij gerekend moet worden,
- gebruik van ondersteunend materiaal: rekenkaart 1, 2 of 3,
- standaard rekenkaarten (*) (er zijn er 3, de leerling moet hier een keuze uit maken) bij de ER toetsen,
- geen onverwachte rekenbeurten in de klas,
- i.o.m. de leerling de toets eventueel mondeling afnemen.

(*) Standaard rekenkaarten 1, 2 en 3: zie bijlagen).

Vakdocenten wordt gevraagd om zoveel mogelijk de vakinhoudelijke kennis van de leerling te beoordelen en rekenfouten verminderd mee te laten tellen.

Bij leerlingen met dyscalculie is het aan te bevelen om rekenkaarten in te zetten, omdat deze leerlingen moeite hebben met automatiseren van feiten. Vanaf de eerste klas worden de door het College voor Toetsen en Examens vastgestelde en goedgekeurde rekenkaart en aanvullende rekenkaart gebruikt. De leerling leert zo vanaf het begin met deze kaarten te werken (College voor Toetsen en Examens, 2014). De rekenkaarten kunnen worden ingezet bij alle vakken wanneer een rekenhandeling wordt gevraagd.

Dyscalculie en het eindexamen

Voor een leerling met dyscalculie kunnen de examencondities aangepast worden op grond van een rapport van een deskundige (artikel 55.1 Examenbesluit), waarin is aangegeven welke maatregelen nodig zijn. Alle leerlingen met een officiële dyscalculieverklaring hebben recht op verlenging van tijd. Deze aanpassingen betreffen zowel het schoolexamen als het centraal examen. Afhankelijk van de mate, de ernst en het soort dyscalculie, kunnen - op voorspraak van deskundigen - ook andere faciliteiten geboden worden zoals:

- Bij centrale examens is, voor leerlingen met dyscalculie de standaard rekenkaart 1, 2 of 3, bij opgaven met veel rekenwerk, toegestaan.
- Gebruik extra kladpapier,
- De leerling mag een door het CvTE vastgestelde en goedgekeurde rekenkaart (***) gebruiken.

Indien bovengenoemde faciliteiten niet voldoende zijn om het examen succesvol te kunnen maken kan de directeur van de school ontheffing aanvragen bij de inspectie. Hij/zij mag op grond van artikel 55 van het examen besluit *de wijze van examinering* aanpassen. De school mag niet de exameneisen aanpassen. Ook de inhoud mag niet worden aangepast.

Leerlingen met dyscalculie komen in aanmerking voor de aangepaste rekentoets (ER). Ze doen niet vanzelfsprekend mee aan de ER-toets. Alleen als er gewerkt is om de leerling op het gewenste niveau te krijgen en dat niet gelukt is. De leerling weet, dat als hij/zij de ER-toets maakt, dat officieel op zijn/haar diploma komt te staan en dat de leerling (op dat punt) niet aan de standardeisen voldoet.

(**) De rekenkaart

Er zijn twee soorten rekenkaarten:

- De standaard rekenkaart mag bij de ER-toets en ook bij de centrale examens gebruikt worden (door leerlingen met dyscalculie). Deze kunnen - indien nodig - ook bij gewone toetsen verstrekt worden. Het is in feite een kaart om gedachten te structureren en niet met inhoudelijke info.
- De aanvullende rekenkaart bevat inhoudelijke informatie. Deze mag *uitsluitend* bij de ER-toets gebruikt worden, dus niet bij de gewone rekentoets, niet bij het CSE en ook niet in de bovenbouw. Ook niet als de kandidaat een dyscalculieverklaring heeft.

Rekenmachine

Bij de ER-toets kan bij elke opgave de rekenmachine worden gebruikt. Dat kan de rekenmachine zijn die in het digitale examenprogramma is ingebouwd; een losse eigen machine mag ook. Een grafische rekenmachine is niet toegestaan.

Let op: Bij de standaard rekentoets is de rekenmachine *niet* toegestaan, **ook niet met een dyscalculieverklaring** (behalve bij de opgaven waarbij iedereen een rekenmachine mag gebruiken, in het programma ingebouwd).

Bij centrale examens is de rekenmachine *bij alle opgaven en voor alle kandidaten* toegestaan.

Tijdverlenging

Bij de *aangepaste rekentoets* krijgt iedereen de al in de afnameduur verdisconteerde tijdverlenging – een verklaring is daarvoor *niet* nodig.

Bij *centrale examens en bij de standaard rekentoets* kan een half uur worden toegekend als een dyscalculieverklaring aanwezig is. Een verklaring is in dit geval dus *wel* vereist.

Zie voor meer informatie:

www.examenblad/documenten/rekenkaart.nl

www.cvte.nl

Toetsen

Overhoringen en proefwerken worden zoveel mogelijk schriftelijk aangeboden, met een duidelijke lay-out en lettertype. Er wordt ruimte gelaten tussen de regels en extra kladblaadjes worden aangeboden om opgaven op uit te kunnen rekenen.

Leerlingen met dyscalculie krijgen meer tijd om de toets te maken.

Dispensatie

Aangezien de wet geen ruimte toelaat om vrijstelling te verlenen voor vakken waarbij gerekend wordt, kan het Oosterlicht College geen vrijstelling geven aan leerlingen met een dyscalculieverklaring.

Omgang in de klas

Om dit beleid zo effectief en goed mogelijk uit te voeren, is het van belang dat de verschillende partijen zich bewust zijn van de rol die zij in dit geheel hebben. Dit betekent het volgende:

De docent is op de hoogte van het dyscalculiebeleid van de school.

Hij/zij houdt zich aan de afspraken die met een leerling met dyscalculie zijn gemaakt en houdt zich aan de richtlijnen van de school. Hij/zij is op de hoogte van de ernst van de problematiek. Leerlingen met dyscalculie krijgen geen (onverwachte) rekenbeurten.

De leerling is zich ervan bewust dat hij/zij vanwege zijn/haar handicap zich (veel) meer zal moeten inzetten om meer overeenkomstig zijn/haar capaciteiten te presteren. Hij/zij is bereid de handvatten die hij/zij krijgt aangereikt, om met dyscalculie om te gaan, te gebruiken.

Leerlingen schrijven DC (dyscalculie) linksboven op hun proefwerkblad.

De ouders/verzorgers stimuleren hun zoon/dochter om ondanks zijn/haar dyscalculie en de daarbij behorende teleurstellingen toch inzet en inspanning te blijven tonen. Indien zij hun zoon/dochter graag een opleiding overeenkomstig de capaciteiten willen laten volgen, bieden zij hun zoon/dochter thuis - waar mogelijk - de faciliteiten die daarvoor nodig zijn.

In samenspraak met de school ondersteunen zij het vastgestelde beleid.

Remedial teaching

Het Oosterlicht College onderzoekt de mogelijkheden om deze leerlingen remedial teaching aan te bieden.